

*В.Н. Багрій
м. Хмельницький, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗА ПІДСУМКАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕТАП СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ.

In this article it is considered the organization and conducting of conference by the results of pedagogical practice as the important stage of future social teachers formation.

It is also proved that progress of a profession capture straight depends on that, how pedagogical practice, which creates the conditions, equivalent to the conditions of independent pedagogical activity, was effectively organized.

В данной статье рассмотрено организация и проведение конференции по итогам педагогической практики как одного из этапов становления будущего социального педагога.

Также доказано, что овладение профессией прямо зависит от того, насколько эффективно была организована педагогическая практика, которая создает условия, адекватные условиям самостоятельной педагогической деятельности.

Постановка проблеми. У концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти України зазначається, що метою розвитку педагогічної освіти є створення такої системи педагогічної освіти, яка на основі національних надбань світового значення та усталених європейських традицій забезпечує формування педагогічних працівників, здатних здійснювати професійну діяльність на демократичних та гуманістичних засадах, реалізовувати освітню політику як пріоритетну функцію держави, що спрямовується на розвиток та самореалізацію особистості, задоволення її освітніх і духовно-культурних потреб, а також потребу бути конкурентоспроможними на ринку праці.

Ключовим завданням є орієнтація вищих навчальних закладів на кінцевий результат: знання, уміння та навички випускників, що повинні бути застосовані та використані на користь держави [1, с.10].

Освіта також не може бути застиглою: повинні, відповідно до нових викликів, змінюватися підходи до навчання й виховання. Тільки за таких умов

освіта зможе стабільно виконувати своє суспільне покликання – виводити молоду людину на життєву дорогу, готувати дитину до входження у гуманітарний контекст світової цивілізації. Реалізуючись як взаємодія учня і вчителя, освіта у демократичному суспільстві має утвердити вільного громадянина не лише як носія пізнавальних здобутків попередніх поколінь, а й як активного, самодостатнього учасника суспільного розвитку [2, с.4].

Аналіз досліджень. Особистість педагога починає формуватися в період навчання у вузі, що доведено дослідженнями Н.В. Кузьміної, А.К. Маркової, В.О. Сластьоніним, В.А. Якуніним та ін. Педагогічні основи вдосконалення навчання набули розвитку в роботах, присвячених оволодінню діяльністю і розвиткові особистості (Г.О.Балл, Н.В.Кузьміна, О.Г.Мороз, О.П.Рудницька, В.О.Сластьонін, Н.Ф.Тализіна та ін.). Тому, на наш погляд, говорячи про модернізації освіти, у першу чергу необхідно говорити про підготовку майбутнього соціального педагога до професійної діяльності.

Підготовку в професійній соціально-педагогічній діяльності ми розглядаємо з двох позицій: як процес підготовки, тобто процес навчання і виховання студентів у вузі, і результат підготовки, тобто готовність їх до професійної соціально-педагогічної діяльності (рівень оволодіння студентами професійними знаннями, уміннями і навичками формування в них професійно значимих якостей). Між двома цими поняттями існує взаємозв'язок і взаємозалежність. У залежності від того, як буде організований процес підготовки - такого педагога одержить суспільство.

В даний час спостерігається поглиблення протиріч між вимогами, які висуваються до особистості і діяльності соціального педагога, фактичним рівнем готовності випускників педагогічних навчальних закладів до виконання ними своїх професійних функцій; між типовою системою підготовки соціального педагога та індивідуально-творчим характером його діяльності.

Дослідження (Галагузової Ю.Н., Сорвачевої Г.В., Штинової Г.Н. та ін.), а також наш досвід роботи показують, що успішність оволодіння професією прямо залежить від того, наскільки ефективно була організована педагогічна

практика. Вона створює умови, адекватні умовам самостійної педагогічної діяльності.

Незважаючи на значну кількість проведених досліджень різних аспектів навчальної діяльності, залишаються мало вивченими питання, які стосуються практичного боку явища. Це і зумовило зацікавленість саме цим напрямком діяльності і визначило тему нашого дослідження.

Важливим етапом становлення майбутніх соціальних педагогів є організація і проведення конференції за підсумками педагогічної практики, що визначило **мету даної статті**.

Незважаючи на істотні зміни, обумовлені освітянською реформою, в цілому система підготовки педагогічних кадрів у вищому навчальному закладі, зберігає свою традиційну структуру, в якій велике значення надається організації педагогічної практики студентів. У кожному вузі налагоджені механізми взаємодії з освітніми та соціальними установами, їхніми працівниками щодо проведення практики, визначені її зміст і форми, установлені звітність і контроль. І хоча за останні роки з'явилися нові педагогічні спеціальності, організація навчального процесу в межах їх нового змісту, включаючи і практичну підготовку, в цілому здійснюється на основі традиційних, відпрацьованих десятиліттями підходів.

Практична підготовка відіграє важливу роль у професійному становленні соціального педагога, його самоосвіти і самовиховання; у ході практики здійснюється перевірка ступеня професійної підготовленості і придатності до соціально-педагогічної діяльності. Вона має великі можливості для формування готовності до діяльності у майбутніх соціальних педагогів.

Заключний етап практики, на якому підводяться її підсумки та аналізуються результати, у більшості вузів проходить у формі підсумкової конференції, і звичайно, вона носить звітний характер. Принциповою відмінністю пропонованого підходу до організації соціально-педагогічної практики є те, що по її результатах проводиться науково-практична студентська конференція. Тому до неї готуються усі: студенти, що закінчили практику,

викладачі, групові керівники з установ, де працювали студенти, представники адміністрації цих установ і вузу. Терміни конференції визначаються заздалегідь, і на неї запрошуються також студенти інших курсів, факультетів, співробітники вузу, усі бажаючі.

Підготовка до конференції триває один - два тижні після закінчення практики. Студенти оформлюють свої щоденники, одержують характеристику від групового керівника, готують свої власні виступи, відеоматеріали. Обов'язковий елемент підсумкової конференції — виставка стінних газет. Це можуть бути і студентські газети, що відбивають самі яскраві моменти практики у фотографіях, малюнках, і дитячі газети, у яких найчастіше відбиті мрії і надії дітей, подяка студентам за те, що ті внесли нехай невеликий, але яскравий, світлий епізод у їхнє нерадісне життя.

У структурі конференції дві частини: власне науково-практична і творча. Перша частина — наукова — припускає виступи студентів від кожної робочої групи з доповідями. Для підготовки доповідей у програмі практики дається перелік питань, що підлягають обговоренню на конференції.

Однак ці питання служать лише орієнтиром для студентів. Наш досвід показує, що найчастіше теми своїх виступів практиканти формулюють самостійно. Народження теми відбувається під час практики, в обговореннях із груповими керівниками тих проблем, на які наштовхуються студенти в реальній практичній діяльності. Буває і так, що ефективних механізмів рішення цих проблем ще немає. Тому, щоб розібратися в багатьох питаннях, студентам необхідно багато читати по обраній темі, знайомитися з закордонним досвідом.

Напередодні конференції складається її програма. Як правило, виступи групуються по об'єктах практики. Наприклад, спочатку виступає група студентів, що проходили практику в освітніх та соціальних закладах: дитячих будинках, школах-інтернатах, притулках, потім — в установах системи охорони здоров'я і, нарешті, в установах соціального захисту населення. Такий підхід допомагає виявити типові проблеми соціального виховання дитини, з якими зіштовхуються фахівці в цих установах.

Іноді теми доповідей звучать, на перший погляд, не дуже науково, наприклад: «Чому тікають із планети казенного дитинства», «Крутий характер самотності» або «Гіркий запах образи». Але саме такі виступи бувають самими яскравими, емоційними, саме в них вихлюпується милосердя і жаль до дітей, які знаходяться у важкій ситуації.

У кожному виступі студенти дають коротку довідку про установу, про фахівців, що працюють у ньому, про контингент дітей і підлітків, а потім розкривають проблему. Працюючи над науковою доповіддю, студент формує вміння виокремлювати і формулювати проблему соціального виховання, аналізувати технології її рішення з позицією різних фахівців, їхньої взаємодії, осмислювати їхні професійні обов'язки, зіставляти ті знання, які отримав на лекціях і семінарах, з тим що є в реальній практиці. Безсумнівно, усе це сприяє професійному становленню майбутнього фахівця.

Після доповідей студентів слово надається груповим керівникам з установ практики. Вони мають можливість оцінити роботу студентів. Звичайно, відгук керівників уже є в щоденниках практики. Але як важливо буває почути слова подяки у свою адресу (а може бути, і зауваження і побажання) принародно. Одна справа, коли відгук прочитає лише керівник практики з вузу, і інше — коли почують усі: і одногрупники, і викладачі. Ось де дійсне виховання відповідальності і любові до обраної професії.

Ще один істотний результат виступу з доповіддю по конкретній проблемі — це збір матеріалів для своєї майбутньої теми дослідження. Курсову роботу зі спеціальності студенти будуть захищати лише на четвертому курсі. Але вже до кінця другого курсу за результатами практики багато хто з них визначаються з темою своєї дослідницької роботи, а може бути, і з експериментальною базою дослідження. Кращі виступи студентів оформляються у вигляді тез і рекомендуються до публікації в студентських наукових збірниках.

Друга частина конференції — творча, а це значить, що тут панує фантазія, вигадка, гумор, розмаїтість тем і форм виступів. Студентам дається можливість показати курйозні моменти, веселі ситуації, які склалися під час практики, або

просто те, що запам'яталося більше усього. Тут можна побачити елементи психотренінгу, фрагмент гри, проведеної з дітьми та інші види проведених форм роботи. Особливо приємно, коли гарні слова присвячені керівникам практики.

В організованій в такий спосіб конференції беруть участь практично всі студенти. Одні читають свої доповіді, інші задіяні у творчій частині, треті готують оформлення. Так що підготовка до конференції буває розподілена між усіма членами колективу.

Представляється доцільним, щоб підсумкова конференція на п'ятому курсі носила характер традиційної студентської наукової конференції, на якій студенти виступають з науковими доповідями і повідомленнями за результатами практики і по темах своїх випускних науково-дослідних творів. Це дасть можливість студентам придбати досвід публічного представлення результатів своєї дослідницької діяльності перед державною атестацією і захистом дипломних робіт.

Проведення підсумкової конференції дозволяє творчо осмислити, підготувати і представити на основі рефлексії те, що було зроблено, чому навчилися в процесі практики. Форми і методи її різні, але найбільш цікаві - творчі звіти. Майбутні соціальні педагоги розповідають, що дала їм педагогічна практика, чому вони навчилися в ході її, показують фрагменти занять, зняті на плівку, демонструють ситуації, що вони вирішували під час практики. Ще одним цікавим елементом творчого звіту є стінгазета, що оформляється по підгрупах. Кожна підгрупа демонструє в ній свої художні, літературні й інші здібності. Творчі звіти стимулюють майбутніх соціальних педагогів до прояву творчої активності в процесі педагогічної практики.

Значимим моментом у завершенні соціально-педагогічної практики є оцінка діяльності студентів-практикантів. Її критеріями можуть виступати:

- знання вивченої літератури по теоретичним курсам, на яких базується соціально-педагогічна діяльність;
- рівень сформованості професійно значимих особистісних якостей;

- володіння етичними нормами взаємин з дитиною, батьками, співробітниками установи, однокурсниками, керівниками;
- сформованість професійних умінь;
- творчий рівень виконання задач практики;
- науковий рівень доповідей на підсумкової науково-практичній конференції з практики [3, с. 205].

Висновки

Таким чином, педагогічна практика студентів у різних освітніх установах сприяє глибокому проникненню в сутність педагогічної професії, формуванню інтересу і відповідального відношення до неї, розширенню і поглибленню професійних соціально - педагогічних знань, формуванню елементів педагогічної майстерності, а також, вона є важливим засобом формування готовності до професійно - педагогічної діяльності.

Використана література.

1. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір /Перспективи розвитку вищої освіти України та завдання колективу університету на 2005-2006 навчальний рік (документи і матеріали). — Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. — 48 с.
2. Ніколаєнко С.М. Витяг із тез на підсумковій колегії Міністерства освіти і науки України “Про виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України “Назустріч людям” щодо забезпечення рівного доступу до якісної освіти” 18.08. 2005 року - Перспективи розвитку вищої освіти України та завдання колективу університету на 2005-2006 навчальний рік (документи і матеріали). — Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. — 48 с.
3. Соціальна педагогіка: Практика очима викладачів і студентів /Галагузова Ю.Н., Сорвачева Г.В., Штинова Г.Н. Посібник для студентів. - М.: Гуманит. Видавничий центр ВЛАДОС, 2001. - 224 с.